

Fremtidens færefart set fra Fejøl

Vores hovedbudskaber

- Fejøl er en ø i udvikling og ikke i afvikling: Vi har brug for jeres hjælp til at sikre, at øen fortsat udvikler sig i positiv retning.
- Analyser viser, at den positive udvikling for Fejøl (og andre småøer) er tæt forbundet til basal infrastruktur. Det er færge, indkøbsmuligheder, skole og internet.¹
- Vi har vendt udviklingen og bl.a. sammen med jer reddet skolen, husene bliver solgt, COVID-19 giver mulighed for mere arbejde på distancen og børnetallet stiger, men der skal ikke meget til at ændre det. Forringelser i serviceniveauet vil stille Fejøl langt svagere i konkurrencen med andre kommuner om nye beboere, erhvervsdrivende og medarbejdere til vores virksomheder.
- Spareforslagene er ude af proportioner i forhold til, hvor lille en gruppe mennesker, der bliver ramt af omfattende gener. De rammer og udhuler alle dele af det aktive lokalsamfund, vi har på øen: erhverv, beboere, pendlere og turisme.
- I 2018 blev Fejøl Årets Landsby og i 2022 var vi (sammen med Femøl) nomineret til Årets Ø. Vi glædes sammen, når Fejøl bliver fremhævet som et stærkt og attraktivt lokalsamfund i Lolland Kommune.
- I stedet for at afvikle Lolland Kommunes småøer bør vi samarbejde (også med andre småøer) om at få Folketinget til at leve op til sine løfter om den Blå Landevej.

Gode takter i færgeplanen

Der skal ikke herske tvivl om at Fejøl ønsker grøn omstilling og støtter indkøbet af en ny elfærefe. Vi ser det som sund fornuft at færgerne på sigt kommer til at passe til samme færgeleje, og at driftssikkerheden bliver høj.

Vi har tidligere været plaget af særplan, når en færge skulle til planlagt vedligehold eller måtte udgå uforudset. Det problem blev løst med indkøbet af ekstraræfergen Smålandshavet. Hvis planen med færre færger er at der ikke længere skal være den form for ledig kapacitet, kan vi godt være bekymrede for den samlede driftssikkerhed, som øboere, pendlere og andre færefepassagerer vil opleve. Selv nye færger skal jo på værft, og tekniske svigt kan også ske på en moderne elfærefe.

Fejøl's gode udvikling skal ikke ødelægges af færre afgang

På Fejøl har vi med stor bekymring læst de centrale ord i Økonomiudvalgets beslutningsforslag om fremtidens færefart: "*Færre færger og færre afgang*". Fejøl har brug for at kapaciteten i vores færefetrafik fastholdes og at vi dermed bevarer muligheder for aktivitet og bosætning. At reducere serviceniveauet og øge billetpriser til og fra Fejøl vil skade øens liv og udviklingsmuligheder. Skal Fejøl's lokalsamfund bevares, går det ikke at færefen holder længere pauser.

I det aktuelle budgetspareforslag er pauserne indlagt efter morgen- og aftenmyldretiderne, så beboere og erhvervsdrivende pålægges op til 2 timers ekstra ventetid. Hvis det er fremtidsperspektivet, er vi meget bekymrede for øens fremtid. Erhvervene vil opleve længere ventetid på gods og varer samt fordyret transport til og fra øen.

Fejøl er et fungerende helårssamfund med alle aldre og befolkningsgrupper: Erhvervsdrivende, familier, pendlere, turismeaktører, sommerhusejere og pensionister. For dem vil færre afgang med færefen betyde øget besvær, for der er ingen reelle alternativer til at benytte færefen. Det faktum gør Fejøl's situation væsentlig anderledes end fx en tilsvarende landsby på fastlandet.

Fejøl er en ø, hvor der sker noget. Der er nye initiativer og udvikling. Vi har netop tiltrukket et lægepar, reddet vores skole og sikret grundlaget på at få flere børnefamilier til øen. Siden det hidtidige lavpunkt i 2016/17 på 432

¹ Arbejdernes Erhvervsråd 2019: Danmark i balance: Fremgang på småøerne for tredje år i træk.

fastboende er vi nu 454 (22 flere) på Fejø. Nu skal nye besparelser på færgerne ikke sætte vores udvikling tilbage og begrænse vores muligheder for at få nye tilflyttere til øen. Vi er fortrøstningsfulde ved at Klima-, Teknik- og Miljøudvalget har erkendt at det er ”*uhensigtsmæssigt at lave punktvis besparelser på færgedriften*” (citat fra behandlingen af sparekataloget i udvalget før sommerferien).

Færgefartens økonomi

Færgefartens regnskaber har igennem de seneste år ligget tæt på at løbe rundt. Sommerpakken har de seneste to år fungeret som ekstra statsstøtte, når færgerne fik betalt billetterne til alle de gratis gående af staten. Der kom jo flere på grund af at gående passagerer kom gratis over og fordi coronaen holdt danskerne hjemme. Det er nok den væsentligste grund til at færgerne gav overskud i 2020. I 2021 var der et mindre underskud på 0,7 million kr.

Økonomiudvalgets beslutningsforslag kan læses som at færgedriften nu skal til at give et overskud. Vi håber at det ikke er tilfældet, og at billigere drift i stedet vil føre til billigere billetter. Med olietillægget har priserne fået en hidtil uset stigning, og i budgetspareforslaget er der lagt op til yderligere prisstigninger hvis værdikortenes værdi reduceres med 1,2 million kr.

På Fejø ser vi gerne at billetpriserne differentieres som man ser på andre danske øer. De har faste reducerede priser for hyppige brugere som beboere, pendlere og husejere, hvor øboere er allerbilligst. Flere øer tilbyder dette fx Omø, Fur, Fanø. Værdikortene er en lidt mere løs måde at gøre det samme på, og vi ser ikke nogen rimelig grund til at de skal barberes.

Den besparelsesandel som er pålagt færgerne i sparekataloget er meget stor set i forhold til Klima-, Teknik- og Miljøudvalgets samlede sparekatalog. Det virker endnu mere grotesk, taget i betragtning at færgerne er navlestrengen for øboerne og pendlere til øerne. Hvis øboere og pendlere ikke har råd til at benytte færgedriften, er eneste mulighed at afholde sig fra at bruge færgerne. Det stiller alt andet lige Fejø i en mere uhensigtsmæssig situation, og vi håber ikke at den linje fortsættes i strukturændringerne i fremtidens færger.

Faktaboks:

- KTM-udvalget totale besparelsesforslag for øerne: $(216 + 100 + 40 + 93 + 1200) = 1,65$ mill. Kr.
- KTM-udvalgets besparelsesmål totalt 5,1 mill. kr. Færgernes andel heraf er hele 32%.
- Samtidig udgør øboerne på de 3 øer alene 1,6% af befolkningen i kommunen.

Kapaciteten på forbindelsen til Fejø

Det sker heldigvis sjældent, at færgerne er fyldt til eller fra Fejø, men på en almindelig dag er der mange lastbiler og varebiler som skal over med færgerne. Det er vigtigt for øens erhvervsliv, at overfarten ikke bliver en flaskehals for deres leverancer eller varer, og at de ikke pålægges venteomkostninger ved at der er langt mellem afgangene. For pendlere og øens beboere er fleksibiliteten også vigtig. Når der i sparekataloget foreslås at udtage en dobbelttur efter eftermiddagsmyldretiden, vil det fx give problemer for dem som kommer senere fra arbejde og dermed i værste fald kommer til at vente 2 timer i havnen. Vi håber ikke at Lolland Kommune på den måde vil gøre det vanskeligere at være aktiv på arbejdsmarkedet, når man bor på Fejø.

For håndværkere til eller fra øen gælder samme problemstilling. Uanset hvornår der indlægges længere pauser mellem færgeafgangene, skader det udvikling og bosætning på Fejø. For det første ved at den konkrete afgang mangler, for det er jo ikke alle aftaler man selv kan bestemme tidspunktet for. Men for det andet vil en manglende afgang også medføre, at den næste færge med større sandsynlighed ikke har plads nok til dem som skal over.

Den Blå Landevej er et klart formuleret mål i Folketinget, og så vidt vi ved er planerne stadigvæk at der snart skal evalueres på de hidtidige tilskud. Forhåbentlig bliver resultatet at tilskuddene øges så den Blå Landevej kan realiseres fuldt ud på alle småøerne. På Fejø vil det resultere i en betydeligt lavere pris for at få biler over med færgerne, og det kan meget vel udfordre kapaciteten. Vi finder det derfor helt forkert at reducere antallet af afgangene, således som det er foreslået i det aktuelle sparekatalog. Vi ser tværtimod en fremtid med øget kapacitet, hvilket forhåbentlig også vil forbedre økonomien i Fejø's færgedrift.